

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Miljödomstolen

DOM
2006-06-14
meddelad i
Vänersborg

Mål nr M 2654-05

KLAGANDE

Bilisten i Sverige AB, 556019-0281
Maskingatan 5
417 64 GÖTEBORG

Ombud:
Advokat **R.E.**
Advokatfirman **R.E.** AB

MOTPART

Tekniska Myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun
444 82 STENUNGSUND

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 13 oktober 2005 i ärende nr 505-81739-2003, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att utföra markundersökning på fastigheten Kyrkeby 3:36 i Stenungsunds kommun

DOMSLUT

Miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att tiden för föreläggandets fullgörande bestäms till den 1 oktober 2006.

Dok.Id 31933

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-270 200 E-post: miljodomstolen.vanersborg@dom.se	0521-270 230	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Bilisten AB (bolaget) har yrkat att föreläggandet skall undanröjas och har som grund anfört bl.a. följande. Något ansvar för undersökning av eventuella föroreningars omfattning har inte övertagits. De påträffade föroreningarna har inte orsakats av bolagets verksamhet eller i vart fall har bolaget endast bidragit till föroreningarna i begränsad mån. Markundersökningar har redan företagits vid minst två tillfällen. Den undersökning som genomfördes vid årsskiftet 2001/2002 påvisade bland annat spår av lätta kolväten och bly och en senare markundersökning i april 2003 påvisade förekomst av petroleumkolväten. Analysen som gjordes visade på en blandning av bensin och lätt gasolja. Petroleumämnena bedömdes till största del härstamma från diesel. Föroreningen som påträffades vid pumphugen bedömdes vara densamma som den förorening som påträffades vid dieselcisternen. Den förhöjda halten av tyngre aromater ansågs tyda på att fråga är om äldre diesel. Länsstyrelsen har i sitt beslut poängterat att det är utbredningen av den petroleumförorening som konstaterades vid den första markundersökningen som skall undersökas närmare. Det är oklart vad som avses eftersom bolaget överhuvudtaget inte var verksam på fastigheten när den första undersökningen företogs. Fastighetsägaren provborrade på fastigheten under år 2001, efter att ha fått ett föreläggande därom, och förelades även att göra en undersökning för att kunna fastställa en avgränsning av föroreningens utbredning. Föreläggandet följdes dock inte och har, såvitt får förstås, sedermera återkallats trots att fastighetsägaren har ett subsidiärt efterbehandlingsansvar enligt 10 kap 3 § miljöbalken.

Drivmedel har hanterats på fastigheten sedan 1969. Bolaget har dock endast varit verksamt på platsen sedan augusti 2002 och har bara hanterat bensin. Göteborgs Lastbilscentral ek. för. (GLC) har däremot bedrivit försäljning av diesel på platsen sedan 1993 och har alltjämt en tankanläggning för detta ändamål på fastigheten. Det framstår som uppenbart att bolaget inte bidragit till den påträffade föroreningen. Föroreningen har dels varit känd, och även till viss del undersökt innan bolaget påbörjade sin verksamhet på platsen, dels härstammar föroreningen främst från diesel. Bolaget har aldrig hanterat diesel på fastigheten.

Även om länsstyrelsen konstaterat att bolagets bidrag till föroreningarna varit litet har det inte ansetts oskäligt att ålägga bolaget att vidta ytterligare undersökningar. Efterbehandlingsansvaret i 10 kap. 4 § miljöbalken tar inte bara sikte på sanering och kostnader härför. Bestämmelsen är också tillämplig på undersökningar, vilket uttryckligen framgår genom hänvisningen till 8 § samma kapitel. Många gånger kan det vara en grannliga uppgift att tillämpa skälighetsregeln i 4 § vid undersökningar enligt 8 § eftersom ursprunget till föroreningarna kan vara oklart innan en närmare analys skett. I förevarande fall har dock fastigheten redan undersökts och resultatet tyder på att de påträffade petroleumämnen till största delen härstammar från diesel. En annan verksamhetsutövare har bedrivit och bedriver alltjämt försäljning av just diesel på fastigheten. Länsstyrelsen har inte tillämpat 10 kap. 4 § miljöbalken på ett korrekt sätt utan synes anse att möjligheten är större att ålägga en verksamhetsutövare att företa undersökningar av en förorening än att sedan ålägga denne att stå kostnaderna för sanering.

Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun (nämnden) har motsatt sig ändring av länsstyrelsens beslut och har som grund anfört bl.a. följande. I rapporten från utförd undersökning rekommenderades ytterligare undersökningar för att avgränsa den påträffade föroreningen. Bolaget har övertagit en befintlig verksamhet och har inte kunnat visa att bolaget inte till någon del bidragit till föroreningen på fastigheten (se bl.a. Miljööverdomstolens domar, mål nr M 5939-01 och M 9822-02). Det aktuella föreläggandet avser endast undersökning av konstaterade föroreningars utbredning. Resultaten av denna undersökning kommer att ligga till grund för bedömning av behovet av sanering och om bolagets bidrag eventuellt varit så litet att det inte skall beaktas enligt 10 kap. 4 § miljöbalken. Detta är inte möjligt att fastslå innan föroreningens utbredning fastställts. Då föreläggandet endast avser en komplettering av bolagets tidigare utförda undersökning anser nämnden inte att föreläggandet kan anses orimligt att uppfylla enligt 2 kap 7 § miljöbalken. Tidigare verksamhetsutövare har försatts i konkurs eller likviderats.

Länsstyrelsen har vidhållit sitt beslut och anfört att med uttrycket ”den första undersökningen” i länsstyrelsens beslut avses den första undersökningen som utfördes av Bilisten AB och Göteborgs Lastbilscentral ek. förening (GLC).

DOMSKÄL

På fastigheten Kyrkeby 3:36 har hantering av diesel och bensin förekommit i vart fall sedan 1969. Dessutom har åkeriverksamhet bedrivits på fastigheten och en större mängd oljeprodukter har förvarats ovan jord. Den förre verksamhetsutövaren Jörlanda Bensin AB bedrev från och med 1997 bensinstationsrörelse på fastigheten men gick i konkurs den 13 augusti 2002. Verksamheten övertogs därefter av Bilisten i Sverige AB, som tidigare levererat bensin till Jörlanda Bensin AB. Bensinpumpar och bensincisterner ägs av fastighetsägaren.

Av Sandström Miljö och Säkerhetskonsult AB:s rapport från den miljötekniska markundersökningen genomförd den 24 april 2003 framgår bland annat att petroleumkolväten påträffats i marken, runt den uppställda dieselcisternen och kring pumpfundamentet med de två bensinpumparna. Ett jordprov lämnades in för analys till ett ackrediterat laboratorium och av analysrapporten framgår att föroreningen utgörs av en blandning mellan bensin och lättgasolja. Petroleumämnen har bedömts till största del härstamma från diesel men det kan inte uteslutas att en viss del härstammar från hantering av bensin.

Det är i målet således klarlagt att en förorening föreligger och det får anses utrett att den verksamhet som förekommit på fastigheten orsakat föroreningen. Bestämmelserna i 10 kapitlet miljöbalken är därmed tillämpliga.

Fråga är om bolaget genom sin verksamhet bidragit till föroreningen och om bolaget därmed är att se som ansvarig verksamhetsutövare enligt 10 kap. 2 § miljöbalken. Enligt denna bestämmelse kan både nuvarande och tidigare verksamhetsutövare göras ansvariga och detta ansvar är enligt 6 § samma kapitel solidariskt. I praxis anses att den som tar över en verksamhet i princip övertar såväl rättigheter som skyldigheter från tidigare verksamhetsutövare. Bolaget får anses ha tagit över bensinstationsrörelsen från den tidigare verksamhetsutövaren. Det kan vidare inte anses uteslutet att bolaget inte till någon del bidragit till föroreningarna. Bolaget är således att anse som verksamhetsutövare enligt 10 kap 2 § miljöbalken.

Av Miljööverdomstolens dom den 5 december 2003 i mål nr 9822-02 framgår att i efterbehandlingsansvaret ingår även det inledande ansvaret för utredningar om och kartläggning av föroreningar.

Behov finns i detta fall av en utredning om föroreningens utbredning. Även om bolaget bidragit till föroreningen endast i mindre mån är det vid en sammantagen bedömning enligt 10 kap 4 § miljöbalken skäligt att bolaget utför den utredning som är nödvändig för att kunna fastställa utbredningen av den konstaterade petroleumföroreningen. Undersökningen av föroreningens utbredning syftar till att utgöra underlag för ett senare fastställande av det slutliga efterbehandlingsansvaret.

Mot bakgrund av vad ovan anförts och då föreläggandet får anses tillräckligt klart och precist avslår miljödomstolen bolagets överklagande. Tiden för föreläggandets fullgörande bör dock flyttas fram.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Formulär D)

Överklagande skall ges in till Vänersborgs tingsrätt, miljödomstolen, senast den 5 juli 2006 och vara ställt till Svea hovrätt, Miljööverdomstolen. Prövningstillstånd krävs.

På miljödomstolens vägnar

Göran Stenman

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Stenman och miljørådet Staffan Lagergren. Föredragande har varit beredningsjuristen Jenny Fransson.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄNRättsenheten
Anneli Wejke
031-60 51 74

Klagande (delg.kvitto) ✕ Bilisten i Sverige AB

Överklagande av Stenungsunds tekniska myndighetsnämnds beslut om föreläggande att utföra markundersökning på fastigheten Kyrkeby 3:36 i Stenungsunds kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förelägger Bilisten i Sverige AB, org.nr. 556019-0281, vid vite av 10 000 kronor att senast 3 månader efter delgivning av detta beslut genomföra och till nämnden rapportera följande åtgärder;

- På fastigheten Kyrkeby 3:36 utföra ytterligare undersökning av utbredningen av petroleumföroreningen i mark, (se rapport Miljöteknisk markundersökning, projekt 1303800, Sandström Miljö- och säkerhetskonsult). Undersökningen ska göras i sådan detaljerad grad att en avgränsning av det förorenade området kan fastställas.

I övrigt avslår Länsstyrelsen överklagandet.

Redogörelse för ärendet

Tekniska myndighetsnämnden (nämnden) i Stenungsunds kommun beslutade den 15 oktober 2003 att förelägga Bilisten i Sverige AB, org.nr. 556019-0281, att vid vite av 10 000 kronor att senast 3 månader efter delgivning genomföra och till nämnden rapportera följande åtgärder;

- På fastigheten Kyrkeby 3:36 utföra ytterligare undersökning av konstaterad markförorening, (se rapport Miljöteknisk markundersökning, projekt 1303800, Sandström Miljö- och säkerhetskonsult). Undersökningen ska göras i sådan detaljerad grad att en avgränsning av utbredningen kan fastställas.

Därefter gäller ett löpande vite av 10 000 kronor för varje hel månad som åtgärderna inte vidtagits och rapporterats till nämnden.

Till stöd för föreläggandet har nämnden angett bestämmelserna i 26 kap. 9, 14 och 21 §§, 2 kap. 3 § samt 10 kap. 1, 2 och 4 §§ miljöbalken (MB).

Bilisten i Sverige AB (Bilisten) överklagar nämndens beslut och yrkar att beslutet undanröjs. De anför bl.a. följande. Kommunen har enligt dokumentation fastställt föroreningar i marken vid flera tillfällen. Bilisten anser att de inte bidragit till någon förorening av marken under den korta

period, fr.o.m. 8 augusti 2002, som de har varit verksamma på fastigheten.

De är därför inte ansvariga enligt 10 kap. 2 § MB. Fastighetsägaren,

L.J. i Jörlanda AB, provborrade fastigheten 2001 efter ett föreläggande. Fastighetsägaren förelades också att göra en undersökning för att kunna fastställa en avgränsning av föroreningsutbredningen. Bilisten menar därför att eftersom fastighetsägaren inte fullgjort sin plikt enligt förelägandet ska ett föreläggande i första hand ska riktas mot fastighetsägaren eller tidigare verksamhetsutövare som har bidragit till föroreningarna. Bolaget anser att det är uppenbart att föroreningen av marken skett innan deras verksamhet kom till platsen. Enligt 10 kap. 4 § MB framgår det att om en verksamhetsutövare visar att han bidragit till föroreningen endast i begränsad mån, ska även detta beaktas vid bedömningen av ansvarets omfattning.

I ett svar till Bilisten, daterat den 17 november 2003 anger nämnden att orsaken till att kravet riktades mot L.J. i Jörlanda AB var att L.J. vid besiktning på platsen 2001-12-07 uppgav att han var ansvarig för verksamheten. Vid närmare undersökning har miljö- och hälsoskyddsavdelningen kommit fram till att verksamhetsutövaren enligt miljöbalkens definition var Jörlanda Bensin AB. L.J. har som fastighetsägare inget formellt ansvar enligt miljöbalken för skydds- eller saneringsåtgärder på Kyrkeby 3:36. Då miljö- och hälsoskyddsavdelningen inte hade stöd i miljöbalken att ställa krav mot L.J. som markägare har kravet istället riktats mot de två verksamhetsutövare som för närvarande bedriver verksamhet på platsen. Miljö- och hälsoskyddsavdelningens undersökningar visar också att inga tidigare verksamhetsutövare finns kvar.

I ett yttrande över överklagandet, den 17 december 2003, anger nämnden bl.a. följande. Bilisten bedriver sedan 2002-08-08 bensinförsäljning på Kyrkeby 3:36. Tidigare verksamhetsutövare försattes i konkurs 2002-08-13. Bilisten är därmed verksamhetsutövare enligt 10 kap. 2 § MB och ansvarig för utredning och efterbehandling av förorenad mark. Nämnden anser att Bilisten inte kunnat visa att bolaget inte till någon del bidragit till föroreningen på fastigheten. Det aktuella förelägandet avser endast undersökning av konstaterade föroreningars utbredning. Resultaten av denna undersökning kommer att ligga till grund för en bedömning av behovet av sanering och om Bilistens bidrag eventuellt varit så litet att det ska beaktas enligt 10 kap. 4 § MB. Det är inte möjligt innan föroreningens utbredning fastställts. Krav på undersökning har även stöd i de allmänna hänsynsreglerna 2 kap. 2 och 3 §§ MB. Då förelägandet endast avser en komplettering av bolagets tidigare utförda undersökningar anser nämnden inte att förelägandet kan anses orimligt att uppfylla enligt 2 kap. 7 § MB.

Bilisten har i yttrande den 10 juni 2005 svarat att bolaget inte anser sig skyldigt att undersöka utbredningen av föroreningar som konstaterats innan dess att bolaget började bedriva verksamhet på fastigheten.

Bakgrund

Redan i december 2001 kontaktades miljö- och hälsoskyddsavdelningen i Stenungsunds kommun av en anonym person som meddelade att det luktade mycket starkt av bensin vid "Tappen" i Jörlanda. Vid ett besök på platsen av miljö- och hälsoskyddsavdelningens handläggare uppmanades

R.C. som drev bensinstationen för Jörlanda Bensin AB att forsla bort förorenade massor, läcksöka och undersöka vilken utbredning föroreningen hade. Vid ett uppföljande besök uppgav L.J. att han var ansvarig för verksamheten. Den 4 januari 2002 begärde miljö- och hälsoskyddsavdelningen att L.J. i Jörlanda AB skulle lämna in följande: protokoll på cisternkontroll samt läcksökning utförd av Rohde tankrengöring, transportdokumentation på förorenade jordmassor borttransporterade från Kyrkeby 3:36, redovisning av undersökning gällande anledning till förorening av marken, föroreningens utbredning och storlek, samt risken för läckage till omgivningen. Flera av de begärda uppgifterna inkom, men den 29 januari 2002 begärde miljö- och hälsoskyddsavdelningen in komplettering i form av redovisning av vad förekommande markförorening vid cisternerna beror på, när föroreningen kan ha skett och vilka mängder petroleumprodukter som har släppts ut. Den 4 februari 2002 inkom L.J. i Jörlanda AB med uppgifter om att han varit i kontakt med föregående fastighetsägare och bensinstationsföreståndare och att de hävdade att trolig orsak till bensinlukten är att tankbilen vid något tillfälle spillt vid fyllning av tankarna. Tidpunkt för det är omöjligt att fastställa.

Den 13 augusti 2002 försattes Jörlanda Bensin AB i konkurs. Den 5 september 2002 inkom konkursförvaltaren med en anmälan enligt 7 kap.16a § konkurslagen. Av denna anmälan framgår följande. Jörlanda Bensin AB har under perioden 1997-02-17 – 2002-08-01 drivit bensinstationsrörelse på fastigheten Kyrkeby 3:36. Verksamheten har bedrivits på mark ägd av Jörlanda Fastighets AB. Bensinpumpar och bensincisterner har hyrts av fastighetsägaren. Försäljningsavtal har funnits med Bilisten, som sålt bensin till Jörlanda Bensin AB. Göteborgs Lastbilscentral ek. för. (GLC) har vidare haft tankanläggning för diesel på samma fastighet. GLC har svarat för underhåll och drift av anläggningen samt för lagerhållning av vara. Dieseltankar och dieselpumpar ägs av GLC och fastighetsägaren. Bilisten övertog verksamheten 2002-08-08. Konkursförvaltaren blev 2002-08-23 upplyst om att Bilisten vid schaktning 2002-08-22 misstänkte att mark runt bensinstationen var förorenad. Jörlanda Bensin AB:s tidigare ställföreträdare,

R.C., har på fråga upplyst konkursförvaltaren om att det under den tid Jörlanda Bensin AB hyrt mark och bensinpumpar inte förekommit några kända eller misstänkta utsläpp. Om föroreningen finns i marken måste den härröra från tid före 1997-02-17.

Bilisten förelades av nämnden den 23 september 2002 att inkomma med uppgifter om föroreningen. Den 17 oktober 2002 lämnade Bilisten följande uppgifter angående föroreningen:

- I samband med byggnationen av en datakiosk för automatstationens drift utfördes schaktarbeten för dragning av elkablar i marken. I

- anslutning till pumprefugen samt mellan cisternerna och skärmtaket observerades lukt av petroleumprodukter den 22 augusti 2002. De schaktmassor som luktade petroleum lades i två containrar. Bilisten kontaktade Sandström Miljö & Säkerhetskonsult AB (Sandström).
- Sandström utförde en kontroll och provtagning den 23 augusti 2002. Porgasmätningar av lättflyktiga kolväten med PID-instrument i schaktet samt i containrarna visade indikationer på en eventuell förekomst av petroleumföreningar. Porgasmätningarna av schaktmassorna i containrarna visade på mellan 15 och 110 ppm. Ett styck jordprov på schaktmassorna i containern lämnades in för analys på ackrediterat laboratorium. Resultatet av denna analys detekterade halter av petroleumprodukter som ej överstiger MKM (mindre känslig markanvändning).
 - Schaktmassorna i containrarna transporterades till Renovas anläggning "Kläppen" för behandling den 29 augusti samt 2 september 2002, totalt 23,6 ton. Schaktet återfylldes och entreprenaden avslutades som planerat.
 - Observeras bör att de påträffade petroleumkolvätena har tolkats som att härröra från lätt gasolja i analysrapporten. Mot bakgrund av detta bedöms de indikationer på en eventuell petroleumförening som påträffats på tomten ej härröra från Bilistens verksamhet då de enbart hanterar bensin på tomten.

Den 18 december 2002 förelades Bilisten av nämnden att utföra en markundersökning av fastigheten Kyrkeby 3:36, eftersom företaget bedriver verksamhet i form av bensinförsäljning där. Enligt föreläggandet ska undersökningen redovisa i vilken omfattning fastigheten är förorenad, främst med avseende på petroleumförening, bly och MTBE. Undersökningen ska även visa om spridning av förening skett till omgivande fastigheter och markområden samt till grundvatten. Undersökningen ska omfatta grundvattenprovtagning, jordprovtagning och kartläggning av rörledningar och andra eventuella schakt på fastigheten. Grundvattenrör ska placeras i utkanterna på fastigheten i samtliga väderstreck. Jordprover, på olika nivåer, ska också tas för att kartlägga spridningen. Alla rörgator och schakt som finns på fastigheten ska kartläggas.

Den 30 maj 2003 inkom en markundersökning, gjord för både Bilisten och GLC, till miljö- och hälsoskyddsavdelningen. Resultatet av markundersökningen visar på förekomst av petroleumkolväten som överstiger Naturvårdsverkets föreslagna riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM). Enligt utlåtande från analyslaboratoriet utgörs föreningen av en blandning av bensin och lättgasolja. Föreningen ligger ytligt i den översta metern mark. Föreningensutbredningen är inte avgränsad. I rapporten rekommenderas ytterligare undersökningar för att avgränsa den påträffade föreningen.

Enligt miljö- och hälsoskyddsavdelningens bedömning behövs det ytterligare undersökning för att fastställa föreningensutbredningen.

Nämnden har därför riktat ett nytt föreläggande mot Bilisten, den 15 oktober 2003, om att de åläggs att utföra ytterligare undersökningar.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Gällande bestämmelser

Av 10 kap. 1 § MB framgår att reglerna om förorenade områden ska tillämpas på mark- och vattenområden samt byggnader och anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada och olägenhet för människors hälsa eller miljön.

En förutsättning för att bestämmelserna i 10 kap. MB ska kunna tillämpas är att det har konstaterats att marken, byggnaden eller anläggningen verkligen är förorenad.

I 10 kap. 8 § MB stadgas att i frågor om ansvar för kostnader att utreda föroreningar inom ett sådant mark- eller vattenområde eller en sådan byggnad eller anläggning som avses i 1 § tillämpas 2-4 samt 6 och 7 §§.

Enligt 10 kap. 2 § MB är det verksamhetsutövaren - den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen - som är ansvarig för efterbehandling och undersökning. Enligt förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45, del 2 s. 199) bör tillsynsmyndigheten i första hand rikta krav mot den som bedriver verksamheten, om den alltjämt pågår. Har verksamheten upphört kan förelägganden riktas mot en, flera eller alla tidigare verksamhetsutövare som har haft del i föroreningen.

Efterbehandlingsansvaret innebär att den ansvarige i skälig omfattning ska utföra eller bekosta de efterbehandlingsåtgärder som p.g.a. föroreningar behövs för att förebygga, hindra eller motverka att skada eller olägenhet uppstår för människors hälsa eller miljön. Detta följer av 10 kap. 4 § MB och gäller även för undersökningar. När ansvarets omfattning ska bestämmas ska beaktas hur lång tid som har förflutit sedan föroreningarna ägt rum, vilken skyldighet den ansvarige hade att förhindra framtida skadeverkningar och omständigheterna i övrigt. Om en verksamhetsutövare visar att han bidragit till föroreningen endast i begränsad mån, ska även detta beaktas vid bedömningen av ansvarets omfattning.

Om flera verksamhetsutövare är ansvariga enligt 10 kap. 2 § MB ska de, enligt 10 kap. 6 § MB, svara solidariskt i den utsträckning inte annat följer av att ansvaret är begränsat enligt 10 kap. 4 § 1 st MB. En verksamhetsutövare som visar att hans eller hennes bidrag till föroreningen är så obetydligt att det inte ensamt motiverar efterbehandling ska dock ansvara endast för den del som motsvarar bidraget. Vad de solidariskt ansvariga har betalat ska fördelas mellan dem efter vad som är skäligt med hänsyn till den omfattning i vilken var och en har medverkat till föroreningen och till omständigheterna i övrigt.

Enligt 26 kap. 22 § MB är den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa olägenhet från sådan verksamhet skyldig att även i andra fall än som avses i 14 kap. 7 § utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Enligt 26 kap. 9 § MB får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken skall efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Ett beslut om föreläggande eller förbud får, enligt 26 kap. 14 § MB, förenas med vite.

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. 2 kap 3 § MB.

Kraven på hänsyn enligt 2-6 §§ gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder, 2 kap 7 § MB.

Länsstyrelsens bedömning

I det första föreläggandet angående undersökningar som nämnden meddelade den 18 december 2002 angavs bl.a. att undersökningen ska redovisa i vilken omfattning fastigheten är förorenad. Jordprover, på olika nivåer, ska också tas för att kartlägga spridningen. Nämnden har sedan i det nu överklagade föreläggandet den 15 oktober 2003 angett att Bilisten ska utföra sådana undersökningar att föroreningens avgränsning kan klarläggas. Det är i ärendet klarlagt att det finns ett behov att utreda föroreningens utbredning.

Av utredningen i ärendet framgår att verksamhet i form av hantering av petroleumprodukter har pågått på den aktuella fastigheten efter 1969. Bilisten har hävdat att man inte bidragit till föroreningen utan att den fanns och var konstaterad på fastigheten redan innan Bilisten kom till platsen. Nämnden anser dock inte att Bilisten visat att man inte bidragit till föroreningen. Redan innan Bilisten startade sin verksamhet på fastigheten hade det kommit in klagomål gällande bensinlukt till miljö- och hälsoskyddsavdelningen. Vid besöket uppmanades den dåvarande ägaren att vidta åtgärder för att komma till rätta med problemet. När Bilisten utförde vissa schaktningsarbeten i samband med att man tillträdde bensinstations-

verksamheten på fastigheten konstaterades bensinlukt från jorden. Denna jord fraktades till en behandlingsanläggning för omhändertagande.

Undersökningarna av föroreningen syftar till att klargöra vilka åtgärder som i ett senare skede behöver vidtas för att komma till rätta med förorenings-situationen. Det slutliga ansvaret för efterbehandling kan inte fastställas förrän det finns en utförlig undersökning som underlag. En prövning av efterbehandlingsansvaret är dock inte aktuellt i detta ärende.

Enligt Länsstyrelsens bedömning har Bilisten tagit över verksamheten på den förorenade marken och sedan fortsatt att driva den. Det innebär att Bilisten även övertagit ansvaret för undersökning av föroreningens omfattning. Bilistens arbete i den förorenade jorden kan också ha påverkat föroreningen och dess utbredning. Bolaget kan därför åläggas att undersöka utbredningen för föroreningen. Bilisten har även ett intresse av att få utbredningen utredd. Undersökningen kan även ses som en del av de försiktighetsmått som det åligger en verksamhetsutövare att vidta för att tillse att verksamheten inte medför skada för människors hälsa eller miljön. Bilistens bidrag till själva föroreningarna är små, men vid en bedömning enligt 10 kap. 8 § MB är det inte oskäligt att Bilisten föreläggs att vidta undersökningar för att fastställa avgränsningen av föroreningen.

Vad gäller undersökningens omfattning så anser Länsstyrelsen att det av nämndens skrivning framgår att det är utbredningen av petroleumföroreningen som har konstaterats i den första undersökningen som skall undersökas närmare. Det går inte att mer precist ange omfattningen av den utredning som ska ske då antalet prover och områdets storlek är beroende av hur föroreningens utbredning ser ut.

Länsstyrelsen anser att föreläggandet bör förtydligas i viss mån.

I övrigt avslår Länsstyrelsen överklagandet

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos miljödomstolen i Vänersborg, se bilaga formulär O 22.

I detta ärende har förste länsjurist Magnus Sandström beslutat och länsjurist Anneli Wejke varit föredragande. I handläggningen har även länsmiljöingenjör Maria Gustavsson deltagit.

Magnus Sandström

Anneli Wejke

Bilaga:
Hur man överklagar

Kopia till:
Tekniska myndighetsnämnden i Stenungsunds kommun
Pärmen

FOTOKOPIA

All denna fotokopia överensstämmer med originalet intygas

U. Oskarsen